D'una peça

Per PepMaria el dl., 29/04/2013 - 09:00

La novel·la *Plora pàtria estimada* (Alan Paton, 1948) narra la història de Stephen Kumalo, un pastor evangèlic rural negre sud-africà, que viatja a Johannesburg buscant la seva germana Gertrude i el seu fill Absalom, que porten temps desapareguts a la gran ciutat.Després d'haver localitzat Gertrude, Kumalo troba Absalom, però és massa tard: ha estat detingut per la policia, acusat d'haver matat, en el decurs d'un robatori en un domicili, Arthur Jarvis. Jarvis és un blanc que, en ple apartheid, ha decidit treballar per una Sud-àfrica justa per a tothom. Està convençut que la criminalitat i la marginació de la població urbana negra són degudes a les expropiacions que els blancs han fet de les terres en zones rurals: una expropiació que ha forçat els negres a l'èxode, tot desconnectant-los de la tribu i dels seus valors més autèntics i humans. Malgrat la tragèdia, la novel·la respira humanitat i esperança des del principi fins al final. Anem, però, a un moment central del relat. Després de la mort d'Arthur Jarvis, el seu pare James troba uns papers on l'Arthur ha escrit:"Per això consagraré la meva vida, el meu temps, les meves energies, al servei de Sud-àfrica. No em preguntaré més si això o allò és còmode, només si és just. Em comportaré així, no perquè jo sigui noble o desinteressat, sinó perquè la vida ens fuig, i perquè necessito, per al temps que em queda del viatge, una estrella que no em traeixi, una brúixola que no menteixi. Em comportaré així, no perquè sigui negròfil o perquè odiï els meus, sinó perquè no veig la manera de comportar-me altrament. Estic perdut quan poso a la balança això contra allò; estic perdut quan em pregunto si això és prudent; estic perdut quan em pregunto si els homes, blancs o negres, anglesos o afrikaners, gentils o jueus, m'aprovaran. Per això, provaré de fer el que és just, i de dir el que és veritat.Faig això, no perquè sigui coratjós i honest, sinó perquè aquesta és l'única manera de resoldre el conflicte profund de la meva ànima. Ho faig perquè no em sento capaç de seguir aspirant als més alts ideals amb una part de mi mateix, mentre que amb l'altra els nego. No vull viure així, més m'estimo morir que no pas viure així. Ara comprenc millor aquells que moriren per les seves conviccions, i no trobo que la seva mort tingui res de sorprenent, ni de coratjosa, ni de noble. Preferiren morir que no pas viure, vet aquí." (*Plora, pàtria estimada* Club Editor, Barcelona 1964 (1ª), p.196). Jarvis ha decidit viure la vida des de la unitat interior. D'una peça. Sense pactar amb la comoditat, amb la falsa prudència o amb l'aprovació dels altres. Sense favoritismes ni odis. Només *provant de fer el que és just i dir la veritat*.I aquesta decisió no el fa sentir orgullós o coratjós, perquè ha constatat que no pot fer altra cosa. "[A]questa és l'única manera de resoldre el conflicte profund de la meva ànima": més val morir d'una peça que no pas viure esquinçat per dins.Crec que viure així no té res a veure amb el dogmatisme, la intolerància o la imposició violenta. Té a veure, més que amb imposar la justícia, amb "provar de fer el que és just"; i més que amb matar, amb estar disposat a morir per la justícia i la veritat.Certament, treballar per la justícia i dir la veritat demanen, en la vida de cada dia, diàleg i negociació. Però el diàleg i la negociació no ens haurien d'esquinçar per dins, no ens haurien de dividir el cor. La pau interior i la justícia social emergeixen només quan som d'una peça.Preguntem-nos: quins problemes socials i econòmics de la nostra societat avui demanen el meu compromís per "provar de fer el que és just"? En quines situacions professionals, privades o de vida cívica, em sento interiorment empès a "dir la veritat"?